

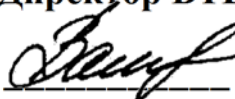
**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра фінансів

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ВТЕІ КНТЕУ

 Н. Л. Замкова

30 11 2020

ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

RETIREMENT IN UKRAINE

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«Бакалавр»	«Bachelor»
Галузь знань	23 «Соціальна робота»	«Social work»
Спеціальність	232 «Соціальне» забезпечення»	«Social welfare»
Спеціалізація/ Освітня програма	«Соціальне забезпечення»	«Social welfare»

Розробник: Романовська Ю.А., к.е.н., доц.

Гарант освітньої програми «Соціальне забезпечення» - Мартинова Л.Б., д.е.н., доцент; професор

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри фінансів 09.11.2020 р. пр. № 17; на засіданні вченої ради обліково-фінансового факультету 13.11.2020 р. пр. № 11 та засіданні вченої ради інституту 30.11.2020 р. пр. № 11

Рецензенти: внутрішній рецензент Нікітішин А.О., к.е.н., доцент
зовнішній стейкхолдер Поплавська С.М. –
Директор Подільського страхового центру АТ «УПСК»

Редактор: Фатєєва Т. Д.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.В.

Підп. до друку 18.12.2020 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,22.
Обл.-вид. арк. 0,87. Тираж 5. Зам. № 743.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета вивчення дисципліни.

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів комплексного розуміння формування та розвитку соціально-економічних інститутів, що реалізують механізм пенсійного забезпечення громадян України.

Крім того, ознайомити студентів із базовими принципами, категоріями і поняттями системи пенсійного забезпечення, розкрити її соціально-економічну природу, проаналізувати становлення пенсійного забезпечення у світі, розкрити теоретичні та методологічні аспекти сучасного стану справ у цій сфері в Україні та інших країнах, висвітлити правові основи страхової пенсійної системи, а також сформувані початкові уміння та навички оперування теоретичним матеріалом та здійснення навчальних розрахунків пенсійних виплат для практичного використання у сфері соціального забезпечення.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі:

- показувати глибинне знання та системне розуміння відносин у сфері пенсійного забезпечення;
- досліджувати основні положення Конституції України, Законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про пенсійне забезпечення», «Про недержавне пенсійне забезпечення» та ін., рішень Конституційного Суду України, стан судової практики;
- оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення пенсійної забезпечення;
- розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості пенсійних послуг та управлінських рішень;
- критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про пенсійне забезпечення, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження;
- демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам пенсійної системи;
- демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності;
- застосовувати свої знання для фахового консультування клієнтів, котрим потрібна соціальна допомога.

Міждисциплінарні зв'язки: робоча програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Економічна теорія», «Філософія».

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Пенсійне забезпечення в Україні» для освітньої програми «Соціальне забезпечення» є формування комплексу компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності соціального забезпечення або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК1.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2.Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11.Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК12.Здатність працювати в команді.

ЗК15.Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК16.Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні компетентності

СК2.Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

СК4.Здатність використовувати адміністративно-правові механізми призначення та контролю в системі соціального захисту населення.

СК7.Здатність застосовувати методики індивідуальних обрахунків адресної соціальної допомоги, методики індивідуальних обрахунків призначення субсидій, соціальної допомоги мало захищеним категоріям населення, допомоги по безробіттю.

СК10.Здатність до планування та реалізації заходів з надання адресної соціальної допомоги.

СК11.Здатність оцінювання якості соціальних послуг.

СК13.Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності.

СК14.Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Пенсійне забезпечення» полягають:

ПРН1. Використовувати усну та письмову комунікацію українською мовою для здійснення професійної діяльності.

ПРН2. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення.

ПРН3. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження.

ПРН4. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення

ПРН6. Застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту.

ПРН7. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення.

ПРН8. Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення.

ПРН10. Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення.

ПРН12. Аналізувати ефективність соціально-економічної підтримки населення та здійснювати відповідну корекцію в межах компетентності.

ПРН13. Аналізувати та оцінювати рівень матеріально-економічного захисту різних категорій населення.

ПРН15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

ПРН16. Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення.

ПРН18. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

ПРН19. Ефективно працювати як індивідуально, так у складі міждисциплінарної команди фахівців.

ПРН20. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

Критерії оцінювання результатів навчання

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності, відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконували програму дисципліни та набрали 75 і більше балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (Наказ «Про внесення змін до форми підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти 70 від 02.03.2018).

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку одержану на екзамені.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	практичні заняття	самостійна робота	
Тема 1. Становлення та розвиток системи пенсійного забезпечення України	17	4	4	9	УО, ПО, ЕД, Р
Тема 2. Теоретичні засади фінансового забезпечення пенсійного захисту населення	17	4	4	9	УО, ПО, ЕД, Р
Тема 3. Механізми функціонування пенсійного забезпечення в Україні	17	4	4	9	УО, ПО, ЕД, Р
Тема 4. Пенсійний фонд України	17	4	4	9	УО, ПО, ЕД, СР
Тема 5. Відповідальність у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	17	4	4	9	УО, ПО, ЕД, Р
Тема 6. Види пенсій у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	17	4	4	9	УО, ІЗ, ПО, ЕД, СР, Р
Тема 7. Страховий стаж	17	4	4	9	УО, ПО, ЕД, Р
Тема 8. Призначення, перерахунок та виплата пенсій у солідарній системі	17	4	4	9	УО, ІЗ, ПО, ЕД, СР, Р
Тема 9. Державне регулювання та нагляд	17	4	4	9	УО, ІЗ, ПО, ЕД, СР, Р
Тема 10. Інфраструктура системи недержавного пенсійного забезпечення	17	4	4	9	УО, ІЗ, ПО, ЕД, СР, Р
Тема 11. Зарубіжний досвід у сфері пенсійного забезпечення	10	2	2	6	УО, ІЗ, ПО, ЕД, СР, Р
Підсумковий контроль	екзамен				
РАЗОМ	180/6	42	42	96	

Умовні позначення:

ЕД – економічний диктант;
УО – усне опитування;

Т – тестування; Р – реферат;
СР – самостійна робота;

ІЗ – індивідуальне завдання;
ПО – письмове опитування

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни (теми програми).

Структура навчальної дисципліни.

ТЕМА 1. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ

Понятійно-термінологічний апарат курсу. Місце курсу в оволодінні професійними основами соціальної роботи. Ретроспектива становлення та інституціоналізації системи пенсійного забезпечення. Порівняльний аналіз загальнообов'язкових пенсійних систем розвинутих країн Західної Європи і країн пострадянського простору.

Міжнародне регулювання пенсійного забезпечення (Загальна Декларація прав людини, ООН; конвенції Міжнародної Організації Праці, конвенція МОП №102; концепція реформування пенсійного забезпечення, Світовий Банк ...). Загальнодержавна нормативно-правова база, що регламентує діяльність пенсійної системи (Конституція України; Закон України “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”; Закон України “Про недержавне пенсійне забезпечення”; Закон України “Про пенсійне забезпечення”...). Регіональна нормативно-правова база (накази, рекомендації, інструкції, пам'ятки і постанови органів місцевого самоврядування та територіальних підрозділів соціальних служб).

ТЕМА 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕНСІЙНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

Становлення та формування системи фінансового забезпечення пенсійного захисту населення. Функціонування системи фінансового забезпечення пенсійного захисту населення у радянський період.

Сутність фінансового забезпечення пенсійного захисту населення. Інституційні засади побудови системи фінансового забезпечення пенсійного захисту населення. Фінансовий механізм пенсійного забезпечення.

Фінансове забезпечення пенсійного захисту населення в країнах з розвинутою економікою. Фінансове забезпечення пенсійного захисту населення у країнах із трансформаційною економікою.

ТЕМА 3. МЕХАНІЗМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Принципи пенсійного забезпечення в Україні: аналіз і систематика. Чинники, що спричинили необхідність змін у пенсійній системі. Переваги пенсійної реформи для працівників. Загальні переваги пенсійної реформи для держави.

Закріплення соціальних стандартів пенсійного забезпечення в Україні. Фінансова стабільність систем пенсійного забезпечення. Економіко-математичне моделювання динаміки пенсійного забезпечення в Україні. Окремі аспекти регулювання пенсійного забезпечення інвалідів.

ТЕМА 4. ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ

Історичні етапи розвитку Пенсійного фонду. Пенсійний фонд України як складна поліструктурна та багатофункціональна система. Основні завдання Пенсійного фонду України (ПФУ). Функції Пенсійного фонду України. Управління державним пенсійним страхуванням. Пенсійна система та пенсійна політика.

Бюджет Пенсійного фонду. Основи бюджетного процесу в ПФУ. Доходи бюджету ПФУ. Видатки бюджету ПФУ. Проблеми дефіциту Пенсійного фонду України. Фінансове адміністрування та менеджмент в діяльності центральних та територіальних органів ПФУ. Специфікація напрямків взаємодії Пенсійного фонду України з соціальними інститутами. Напрями розвитку Пенсійного фонду

ТЕМА 5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Основні завдання Національного банку України щодо нагляду в накопичувальній системі пенсійного страхування. Порядок оскарження дій страхувальника та виконавчих органів Пенсійного фонду.

Відповідальність страхувальників, банків, організацій, що здійснюють виплату і доставку пенсій, та їх посадових осіб. Відповідальність Пенсійного фонду, його органів і посадових осіб за порушення у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Відповідальність радника з інвестиційних питань, страхової організації та аудитора. Гарантії прав і законних інтересів застрахованих осіб.

ТЕМА 6. ВИДИ ПЕНСІЙ У СОЛІДАРНІЙ СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ

Соціальний та економіко-правовий характер поняття «пенсія». Ознаки, що притаманні пенсії. Моделі розрахунку пенсій. Варіанти розрахунку пенсійних виплат. Аналіз ключових факторів, що впливають на розрахунок пенсій.

Пенсія за віком та категорії громадян, що мають право на її отримання. Умови за яких призначається пенсія по інвалідності. Розміри пенсій за інвалідністю. Необхідний стаж роботи на час настання інвалідності для призначення пенсії внаслідок загального захворювання. Пенсія у зв'язку з

втратою годувальника. Особи, що мають право на отримання пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Розмір пенсій у разі втрати годувальника. Пенсія за вислугу років та соціальні виплати непрацездатним громадянам.

ТЕМА 7. СТРАХОВИЙ СТАЖ

Поняття та юридичне значення трудового стажу. Поняття юридичного значення страхового стажу. Види трудового стажу. Вислуга років як вид трудового стажу. Пільгове обрахування трудового стажу.

Обчислення коефіцієнту страхового стажу. Визначення заробітку при обчисленні розміру пенсії за двоскладовою формулою. Підвищення розміру пенсії за віком у разі відстрочки часу її призначення.

ТЕМА 8. ПРИЗНАЧЕННЯ, ПЕРЕРАХУНОК ТА ВИПЛАТА ПЕНСІЙ У СОЛІДАРНІЙ СИСТЕМІ

Строки призначення (перерахунку) та виплати пенсій. Строки перерахунку призначеної пенсії. Призначення пенсії за окремими законами. Виплата пенсій, що призначаються із солідарної системи. Виплата пенсій за минулий час. Компенсації втрати частини доходів. Індксація пенсій.

Обчислення коефіцієнту страхового стажу. Визначення заробітку при обчисленні розміру пенсії за двоскладовою формулою. Обчислення коефіцієнту заробітку у розрізі кожного місяця. Формула обчислення пенсії за віком у солідарній системі.

ТЕМА 9. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯД

Органи, що здійснюють державне регулювання та нагляд. Основні завдання центрального органу виконавчої влади, що здійснює державну політику у сферах трудових відносин, соціального захисту населення щодо нагляду в накопичувальній системі пенсійного страхування.

Заходи вдосконалення механізму державного управління запровадженням накопичувальної системи пенсійного забезпечення та інструменти їх реалізації. Комплекс пріоритетних напрямів державного управління у сфері захисту і контролю коштів системи пенсійного забезпечення в Україні.

ТЕМА 10. ІНФРАСТРУКТУРА СИСТЕМИ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Система недержавного пенсійного забезпечення. Суб'єкти системи недержавного пенсійного забезпечення. Принципи недержавного пенсійного забезпечення.

Види недержавних пенсійних фондів. Інституційні фонди. Фонди контрактного типу. Граничні межі вкладання коштів НПФ.

Пенсійний контракт та пенсійна схема. Види пенсійних виплат (пенсія на визначений строк, одноразова пенсійна виплата). Умови та строки здійснення пенсійних виплат. Порядок укладення та оплати договору страхування довічної пенсії за рахунок пенсійних коштів учасника фонду. Розподіл та успадкування пенсійних активів. Органи, що здійснюють нагляд та контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення.

ТЕМА 11. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД У СФЕРІ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Зародження ідеї соціальної держави. Історичний розвиток соціального захисту. Етапи тристороннього партнерства у фінансуванні системи соціального міжнародного захисту.

Пенсійна реформа: зарубіжний досвід та вітчизняна практика. Використання досвіду зарубіжних країн у створенні трирівневої пенсійної системи України. Світовий досвід пенсійних систем.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час здобувача, год.
1	2	3
<p>Знати сутність і структуру пенсійного забезпечення України</p> <p>Вміти здійснити порівняльний аналіз загальнообов'язкових пенсійних систем розвинутих країн Західної Європи і країн пострадянського простору</p>	<p style="text-align: center;">ТЕМА 1. Становлення та розвиток системи пенсійного забезпечення України</p> <p>Лекція 1.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Понятійно-термінологічний апарат курсу. 2. Місце курсу в оволодінні професійними основами соціальної роботи. 3. Ретроспектива становлення та інституціоналізації системи пенсійного забезпечення</p>	2
	<p>Лекція 2.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Міжнародне регулювання пенсійного забезпечення. 2. Загальнодержавна нормативно-правова база, що регламентує діяльність пенсійної системи. 3. Порівняльний аналіз загальнообов'язкових пенсійних систем розвинутих країн Західної Європи і країн пострадянського простору.</p> <p>Рекомендована література <i>Основна: 1-4</i> <i>Додаткова: 9, 11, 13, 15</i> <i>Інтернет-ресурси: 17-22</i></p>	2
	<p>Самостійна робота студента</p> <p>1. Особливості пенсійного забезпечення. 2. Класифікації видів пенсійного страхування. 3. Система соціального страхування. 4. Найважливіші чинники розвитку пенсійного забезпечення в Україні.</p>	9
	<p>Практичне заняття 1.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Понятійно-термінологічний апарат курсу. 2. Історичні етапи розвитку пенсійної системи України.</p>	2
	<p>Практичне заняття 2.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Система пенсійного страхування. 2. Порівняльний аналіз загальнообов'язкових пенсійних систем розвинутих країн Західної Європи і країн пострадянського простору.</p>	2

1	2	3
<p>Знати Сутність фінансового забезпечення пенсійного захисту населення</p> <p>Вміти обґрунтувати складові фінансовий механізм пенсійного забезпечення</p>	<p align="center">ТЕМА 2. Теоретичні засади фінансового забезпечення пенсійного захисту населення</p> <p>Лекція 3.</p> <p align="center">План</p> <p>1. Становлення та формування системи фінансового забезпечення пенсійного захисту населення. 2. Функціонування системи фінансового забезпечення пенсійного захисту населення у радянський період.</p>	2
	<p>Лекція 4.</p> <p align="center">План</p> <p>1. Сутність фінансового забезпечення пенсійного захисту населення. 2. Інституційні засади побудови системи фінансового забезпечення пенсійного захисту населення. 3. Фінансовий механізм пенсійного забезпечення.</p> <p>Рекомендована література <i>Основна: 3, 4, 6, 7, 8.</i> <i>Додаткова: 4, 11, 13, 20, 21.</i> <i>Інтернет-ресурси: 17-22</i></p>	2
	<p>Самостійна робота студента</p> <p>1. Державне фінансове забезпечення пенсійного захисту населення. 2. Недержавне фінансове забезпечення пенсійного захисту населення</p>	9
	<p>Практичне заняття 3.</p> <p align="center">План</p> <p>1. Фінансове забезпечення пенсійного захисту населення в країнах з розвинутою економікою. 2. Фінансове забезпечення пенсійного захисту населення у країнах із трансформаційною економікою.</p>	2
	<p>Практичне заняття 4.</p> <p align="center">План</p> <p>1. Фінансування соціального захисту окремих категорій громадян. 2. Порівняльний аналіз фінансування пенсійних систем.</p>	2
<p>Знати інституційно - правову основу механізму пенсійного забезпечення України</p> <p>Вміти дослідити переваги пенсійної реформи</p>	<p align="center">ТЕМА 3. Механізми функціонування пенсійного забезпечення в Україні</p> <p>Лекція 5.</p> <p align="center">План</p> <p>1. Принципи пенсійного забезпечення в Україні: аналіз і систематика. 2. Чинники, що спричинили необхідність змін у пенсійній системі. 3. Переваги пенсійної реформи для працівник.</p>	2

1	2	3
	<p>Лекція 6.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні переваги пенсійної реформи для держави. 2. Закріплення соціальних стандартів пенсійного забезпечення в Україні. 3. Фінансова стабільність систем пенсійного забезпечення. <p>Рекомендована література <i>Основна: 1-8</i> <i>Додаткова: 9, 11, 13, 14.</i> <i>Інтернет-ресурси: 17-22</i></p>	2
	<p>Самостійна робота студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відмінні ознаки пенсійного забезпечення: коло забезпечуваних; джерела фінансування; умови, види та розміри забезпечення; органи управління. 2. Міжнародний досвід пенсійного забезпечення та характеристика пенсійних систем сучасності. 	9
	<p>Практичне заняття 5.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття пенсійного забезпечення як складової права соціального забезпечення. 2. Предмет, метод та місце пенсійного забезпечення в системі соціального забезпечення в Україні. 	2
	<p>Практичне заняття 6.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система пенсійного забезпечення в Україні. 2. Організаційно-правові засади здійснення конституційного права на пенсійне забезпечення. 3. Поняття пенсії та її відмінності від інших соціальних виплат. 	2
<p>Знати засади розвитку пенсійного фонду України</p> <p>Вміти досліджувати доходи та видатки Пенсійного фонду України</p>	<p style="text-align: center;">ТЕМА 4. Пенсійний фонд України</p> <p>Лекція 7.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні етапи розвитку Пенсійного фонду. 2. Основні завдання Пенсійного фонду України. 3. Функції Пенсійного фонду України. 	2
	<p>Лекція 8.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджет Пенсійного фонду. 2. Джерела формування бюджету Пенсійного фонду. 3. Проблеми дефіциту Пенсійного фонду України. <p>Рекомендована література <i>Основна: 1-8</i> <i>Додаткова: 9 -11, 13 -17</i> <i>Інтернет-ресурси: 17-22</i></p>	2
	<p>Самостійна робота студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфікація напрямків взаємодії ПФУ з соціальними інститутами. 2. Напрями розвитку Пенсійного фонду 	9
	<p>Практичне заняття 7.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні етапи розвитку Пенсійного фонду. 2. Пенсійний фонд України як складна поліструктурна та багатофункціональна система. 3. Основні завдання Пенсійного фонду України (ПФУ). 4. Функції Пенсійного фонду України. 	2

1	2	3
	<p>Практичне заняття 8.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджет Пенсійного фонду. 2. Основи бюджетного процесу в ПФУ. 3. Доходи бюджету ПФУ. 4. Видатки бюджету ПФУ. 5. Проблеми дефіциту Пенсійного фонду України. 	2
<p style="text-align: center;">Знати</p> <p>відповідальність страхувальників, банків, організацій, що здійснюють виплату і доставку пенсій, та їх посадових осіб</p>	<p style="text-align: center;">ТЕМА 5. Відповідальність у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування</p> <p>Лекція 9.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Органи державного регулювання та нагляду. 2. Основні завдання органів регулювання в системі пенсійного страхування. 3. Порядок оскарження дій страхувальника та виконавчих органів Пенсійного фонду. 	2
	<p>Лекція 10.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відповідальність страхувальників, банків, організацій, що здійснюють виплату і доставку пенсій, та їх посадових осіб. 2. Відповідальність Пенсійного фонду, його органів і посадових осіб за порушення у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. <p>Рекомендована література</p> <p><i>Основна: 1-8</i></p> <p><i>Додаткова: 9 -11, 13 -17</i></p> <p><i>Інтернет-ресурси: 17-22</i></p>	2
<p>навести порядок оскарження дій страхувальників, виконавчих органів</p>	<p>Самостійна робота студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відповідальність радника з інвестиційних питань, страхової організації та аудитора. 2. Особливості формування прав і інтересів застрахованих осіб. 	9
<p>Пенсійного фонду</p>	<p>Практичне заняття 9.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок оскарження дій страхувальників, виконавчих органів Пенсійного фонду. 2. Відповідальність страхувальників, банків, організацій, що здійснюють виплату і доставку пенсій, та їх посадових осіб. 	2
	<p>Практичне заняття 10.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відповідальність Пенсійного фонду, його органів та посадових осіб за порушення у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. 2. Гарантії прав і законних інтересів застрахованих осіб. 	2

1	2	3
<p>Знати соціальний та економіко-правовий характер поняття «пенсія»</p> <p>Вміти варіанти розрахунку пенсійних виплат</p>	<p align="center">ТЕМА 6. Види пенсій у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування Лекція 11.</p> <p align="center">План</p> <ol style="list-style-type: none"> Соціальний та економіко-правовий характер поняття «пенсія». Ознаки, що притаманні пенсії. Моделі розрахунку пенсій. 	2
	<p>Лекція 12.</p> <p align="center">План</p> <ol style="list-style-type: none"> Варіанти розрахунку пенсійних виплат. Аналіз ключових факторів, що впливають на розрахунок пенсій. Пенсія за віком та категорії громадян, що мають право на її отримання. <p>Рекомендована література <i>Основна: 1-8</i> <i>Додаткова: 9 -11, 13 -17</i> <i>Інтернет-ресурси: 17-22</i></p>	2
	<p>Самостійна робота студента</p> <ol style="list-style-type: none"> Особи, що мають право на отримання пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Розмір пенсій у разі втрати годувальника. Пенсія за вислугу років та соціальні виплати непрацездатним громадянам. 	9
	<p>Практичне заняття 11.</p> <p align="center">План</p> <ol style="list-style-type: none"> Умови за яких призначається пенсія по інвалідності. Розміри пенсій за інвалідністю. 	2
	<p>Практичне заняття 12.</p> <p align="center">План</p> <ol style="list-style-type: none"> Необхідний стаж роботи на час настання інвалідності для призначення пенсії внаслідок загального захворювання. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника. 	2
	<p>Знати основні моделі формування страхового стажу</p> <p>Вміти аналізувати ключові фактори, що впливають на розрахунок трудового стажу</p>	<p align="center">ТЕМА 7. Страховий стаж</p> <p>Лекція 13.</p> <p align="center">План</p> <ol style="list-style-type: none"> Поняття та юридичне значення трудового стажу. Поняття юридичне значення страхового стажу. Види трудового стажу. <p>Лекція 14.</p> <p align="center">План</p> <ol style="list-style-type: none"> Вислуга років як вид трудового стажу. Порядок обліку та обрахування трудового і страхового стажу. Пільгове обрахування трудового стажу. <p>Рекомендована література <i>Основна: 1-8</i> <i>Додаткова: 9, 11, 13-15</i> <i>Інтернет-ресурси: 17-22</i></p>

1	2	3
	<p>Самостійна робота студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальний та економіко-правовий характер поняття «пенсія». 2. Соціальна пенсія. 3. Ознаки, що притаманні пенсії. 4. Пенсії за вислугу років, пенсії у зв'язку з професійними захворюваннями та каліцтвом, пов'язаним із нещасним випадком на виробництві. 5. Моделі розрахунку пенсій. Варіанти розрахунку пенсійних виплат. 6. Аналіз ключових факторів, що впливають на розрахунок пенсій 	9
	<p>Практичне заняття 13.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальний та економіко-правовий характер поняття «пенсія». 2. Соціальна пенсія. 3. Ознаки, що притаманні пенсії. 4. Пенсії за вислугу років, пенсії у зв'язку з професійними захворюваннями та каліцтвом, пов'язаним із нещасним випадком на виробництві. 	2
	<p>Практичне заняття 14.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Моделі розрахунку пенсій. 2. Варіанти розрахунку пенсійних виплат. 3. Аналіз ключових факторів, що впливають на розрахунок пенсій 	2
<p>Знати призначення пенсії за окремими законами</p> <p>Вміти визначити компенсації втрати частини доходів</p>	<p style="text-align: center;">ТЕМА 8. Призначення, перерахунок та виплата пенсій у солідарній системі</p> <p>Лекція 15.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Строки призначення (перерахунку) та виплати пенсій. 2. Строки перерахунку призначеної пенсії. 3. Призначення пенсії за окремими законами. 	2
	<p>Лекція 16.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виплата пенсій, що призначаються із солідарної системи. 2. Виплата пенсій за минулий час. 3. Компенсації втрати частини доходів. <p>Рекомендована література <i>Основна: 1-8</i> <i>Додаткова: 9, 11, 13-15</i> <i>Інтернет-ресурси: 17-22</i></p>	2
	<p>Самостійна робота студента</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формула обчислення пенсії за віком у солідарній системі. 2. Чинники, що впливають на обчислення пенсії. 	9
	<p>Практичне заняття 15.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індексація пенсій. 2. Обчислення коефіцієнту страхового стажу 	2

1	2	3
	<p>Практичне заняття 16.</p> <p>План</p> <p>1. Визначення заробітку при обчисленні розміру пенсії за двоскладовою формулою.</p> <p>2. Обчислення коефіцієнту заробітку у розрізі кожного місяця.</p>	2
<p>Знати порядок оскарження дій страхувальника та виконавчих органів ПФУ</p> <p>Вміти Визначити гарантії прав і законних інтересів застрахованих осіб</p>	<p>ТЕМА 9. Державне регулювання та нагляд в системі пенсійного забезпечення</p> <p>Лекція 17.</p> <p>План</p> <p>1. Органи державного регулювання та нагляду.</p> <p>2. Основні завдання НБУ щодо нагляду в накопичувальній системі пенсійного страхування.</p>	2
	<p>Лекція 18.</p> <p>План</p> <p>1. Порядок оскарження дій страхувальника та виконавчих органів ПФУ.</p> <p>2. Відповідальність страхувальників, банків, організацій, що здійснюють виплату і доставку пенсій, та їх посадових осіб.</p> <p>Рекомендована література <i>Основна: 1-8</i> <i>Додаткова: 9, 11, 13-15</i> <i>Інтернет-ресурси: 17-22</i></p>	2
	<p>Самостійна робота студента</p> <p>1. Реформування суб'єктів державного регулювання у сфері пенсійного забезпечення в Україні.</p> <p>2. Удосконалення організаційної структури ПФУ</p>	9
	<p>Практичне заняття 17.</p> <p>План</p> <p>1. Відповідальність ПФУ, його органів і посадових осіб за порушення у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.</p> <p>2. Відповідальність радника з інвестиційних питань, страхової організації та аудитора.</p>	2
	<p>Практичне заняття 18.</p> <p>План</p> <p>1. Гарантії прав і законних інтересів застрахованих осіб.</p> <p>2. Європейський досвід відповідальності в галузі пенсійного страхування.</p>	2
<p>Знати сутність недержавного пенсійного страхування</p> <p>Вміти визначити податкову базу недержавного пенсійного забезпечення в Україні</p>	<p>ТЕМА 10. Інфраструктура системи недержавного пенсійного забезпечення</p> <p>Лекція 19.</p> <p>План</p> <p>1. Сутність і діяльність недержавних пенсійних фондів і страхових компаній.</p> <p>2. Організація діяльності недержавного пенсійного фонду.</p> <p>3. Розвиток системи недержавного пенсійного забезпечення.</p>	2

1	2	3
<p>Знати особливості впровадження недержавного пенсійного забезпечення в Україні</p> <p>Вміти визначити напрями оподаткування недержавного пенсійного забезпечення в Україні</p>	<p>Лекція 20. План 1. Особливості впровадження недержавного пенсійного забезпечення в Україні. 2. Оподаткування недержавного пенсійного забезпечення в Україні Рекомендована література <i>Основна: 3, 4, 6, 7, 8</i> <i>Додаткова: 9, 11, 13</i> <i>Інтернет-ресурси: 17-22</i></p>	2
	<p>Самостійна робота студента 1. Види недержавних пенсійних фондів. 2. Інституційні фонди. 3. Фонди контрактного типу. 4. Граничні межі вкладання коштів НПФ.</p>	9
	<p>Практичне заняття 19. План 1. Система недержавного пенсійного забезпечення. 2. Суб'єкти системи недержавного пенсійного забезпечення. 3. Принципи недержавного пенсійного забезпечення.</p>	2
	<p>Практичне заняття 20. План 1. Види недержавних пенсійних фондів. 2. Інституційні фонди. 3. Фонди контрактного типу. 4. Граничні межі вкладання коштів НПФ.</p>	2
<p>Знати основні засади зарубіжного досвіду у сфері пенсійного забезпечення</p> <p>Вміти обґрунтувати впровадження світового досвіду щодо пенсійного захисту</p>	<p>ТЕМА 11. Зарубіжний досвід у сфері пенсійного страхування Лекція 21. План 1. Світова історія розвитку пенсійної системи. 2. Особливості функціонування соціальної держави у країнах Латинської Америки. 3. Система пенсійного захисту в Німеччині. Рекомендована література <i>Основна: 2, 3, 4, 6, 7, 8</i> <i>Додаткова: 9-16</i> <i>Інтернет-ресурси: 17-22</i></p>	2
	<p>Самостійна робота студента 1 Сучасна соціальна держава. 2. Сутність пенсійного захисту в Німеччині. 3. Порядок соціального страхування у Скандинавських країнах. 4. Програми пенсійної допомоги східних країн</p>	6
	<p>Практичне заняття 21. План 4. Система пенсійної допомоги в США. 5. Пенсійний захист в Японії. 6. Податки на соціальне страхування в країнах світу.</p>	2
РАЗОМ		180

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Кириленко О. П. Соціальне страхування: підруч. Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2016. 516 с.
2. *Малецький О. М., Малецька О. О. Інформаційні системи і технології у пенсійному забезпеченні : опорний конспект лекцій. К. : КНТЕУ, 2015. 47 с.*
3. *Романовська Ю. А. Пенсійне страхування : робоча програма. Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2015. 32 с.*
4. *Романовська Ю. А. Соціальне страхування : опорний конспект лекцій. Вінниця : Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2016. 90 с.*
5. *Романовська Ю. А. Соціальне страхування: методичні вказівки до самостійної роботи. Вінниця. ВТЕІ КНТЕУ. 2017. 67 с.*
6. Серватинська І.М. Фінансове забезпечення функціонування державних фондів соціального страхування: дис. ... к.е.н.: Спец. 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. Черкаси, 2016. 276 с.
7. Фінансові, соціальні та правові аспекти пенсійної реформи в Україні. світовий досвід та українські реалії. Під ред. О. Пищуліна. Київ. 2017. 456 с.
8. Чугунов І.Я., Насібова О.В. Фінанси пенсійного забезпечення: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 248 с.

Додаткові

9. Витюк В. О. Комплексна реформа ПДФО в контексті запровадження накопичувальної пенсійної системи. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Економіка. 2019. № 15. С. 91-98.*
10. Качула С. В. Фінансове забезпечення діяльності державних фондів соціального страхування в Україні. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Економіка. 2018. № 10. С. 68-72.*
11. Мисник Т. Г., Гвіздзинська І. Ю. Стан та проблеми розвитку пенсійної системи України. *Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки. 2019. № 2. С. 284-293.*
12. Рудик В. К. Роль системи пенсійного страхування у формуванні сучасної фінансової системи України. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2019. Вип. 15(1). С. 152-158.*
13. Трунова Г. А. Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання: тенденції розвитку правового регулювання. *Право та інновації. 2017. № 3. С. 82-89*
14. Трунова Г. Застосування правових норм у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. *Юридична Україна. 2017. № 2-3. С. 85-93.*
15. Шеврикуко А.А., Чепець О.Г. Пенсійна реформа в Україні: результати і подальші перспективи. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2017. № 18 (2). С. 75–78.*

16. Януль І.Є. Особливості реформи пенсійної системи в Україні *Финансовые услуги*. 2017. № 2. С. 45–48.

Інтернет-ресурси

17. Верховна Рада України. URL: www.rada.gov.ua
18. Кабінет Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua
19. Національний банк України. URL: www.bank.gov.ua
20. Міністерство фінансів України. URL: www.minfin.gov.ua
21. Пенсійний фонд України. URL: www.pfu.gov.ua
22. Міністерство соціальної політики URL: www.msp.gov.ua